

על מקור המנהג קיימות דעות שונות, וקשה לדעת מה הוא מקורו. הרב מנחם מנדל שניאורסון "הרבי מילובאוויטש" כתב כי "הוא התייגע למצוא את מקורו ללא הצלחה". כלומר, הוא חקר ובדק רבות, ולא הצליח למצוא את מקור המנהג.

ישנה סברה שהמנהג הוא זכר לימים בהם בעוד היוונים אסרו על ישראל ללמוד תורה, ההורים נהגו לתת לילדיהם כסף וממתקים כדי לעודד אותם להמשיך וללמוד תורה, למרות האיסורים. המנהג קבל צורות שונות במהלך הדורות ובעדות שונות

יש סברה שהמנהג התפתח בדורות האחרונים, כאשר תלמידים היו נותנים בימי החנוכה דמי חנוכה לרב, ובנוסף היו הילדים מהלכים מבית לבית ומבקשים מבעלי הבתים ועקרות הבית לתת להם מצרכי-מזון שונים לצורך חגיגות החנוכה שערכו. מנהג זה הפך ברבות הימים למנהג המוכר לנו- נתינת דמי חנוכה לילדים- כסף, מתנות או ממתקים בימי החג.

ובכל מקרה, מעות של חנוכה הפכו לנוהג אהוב על הילדים הממתינים בקוצר רוח לחג בשל דמי החנוכה הנלווים אליו.

בקהילות שונות התפתחו מנהגים שונים ל"מעות חנכה":

עוגות דבש שבתוכן מטבעות כסף וזהב וכל מיני ממתקים, שאותם היו מביאים לסעודת החנכה בתלמוד תורה.

נתנו לילדים דמי חנכה ועשו להם קופות מיוחדות לשמירתם. בכסף הזה קנו הילדים את הסדור והחמש.

יש שהעדיפו לתת לילדים מתנות (ולא כסף), ובכלל זה - ממתקים ומטבעות משוקלד.

הידעת?

משחקים לפעמים במשחק הטלת המטבע "עץ או פלי"?

הידעתם שהמקור לכך הוא במטבע ה"מיל" שהיה המטבע בארץ ישראל לפני קום המדינה, בזמן שלטון המנדט הבריטי בארץ. שכן מצידו האחד של מטבע ה'מיל' חקוק "עץ" ומצידו השני הכתובת פלשתינה (א"י) או בקיצור "פלי"

קראו את קטעי המידע, שוחחו ביניכם וענו על השאלות:

- מהן מעות חנוכה?
- מדוע נוהגים לתת אותן לילדים?
- אלו דרכים שונות לקיים את מנהג "מעות חנוכה" התפתחו בקהילות השונות?
- האם אתם מכירים מנהגים של חלוקת ממתקים ומתנות לילדים מתרבות אחרת ובחגים אחרים?
- אלו מנהגי חנוכה נוספים נועדו במיוחד לילדים וילדות?
- ואיך נוהגים במשפחתכם? שאלו גם את הוריהם- מה היה נהוג בבית הוריהם.

מעות ומטבעות

התפתחות מנהג- משימה

בסרטון אספן ואוסף נוסף
הקשורים לחנוכה

קראו את טקסט 'טיבם של מטבעות':

מתי מטבעות הם חסרי ערך?

מתי מטבעות הם בעלי ערך? מה יש לעשות כדי

שהם יהפכו להיות מועילים?

המטבעות בקופסה והמטבעות שבהם השתמשו
לצרכי האדם ולעשיית מעשים טובים הם משל. מהו
הנמשל?

משימה: עיצוב מטבעות חנוכה וכרזת פרסום

תכננו יחד ועצבו מטבעות לסדרת מטבעות "הון

תעצמות" של האדם- מטבעות שבהם תכונות

וכישורים אנושיים טובים ומיטיבים .

בנוסף עצבו כרזה לפרסום המטבעות.

קראו את המידע על מטבעות חנוכה, שוחחו ביניכם וענו על השאלות:

מהן מטבעות חנוכה של בנק ישראל?
למה יועדו המטבעות? אילו סמלים הוטבעו
עליהם?

האם אתם מכירים עוד סמלים עליהם
מוטבעים הסמלים שהוטבעו על מטבעות
חנוכה?

לו הייתם רוכשים מארז מטבעות חנוכה? אילו
מטבעות הייתם בוחרים? למי הייתם מעניקים
מתנה כזו ומדוע?

המטבעות יועדו למתנות ולאספנים. האם גם
לכם יש אוסף? מה אתם אוספים? מכירים
אוסף מיוחד?

